

CAPUT VI.

17. Ita alienatus mente Antiochus, non considerabat quod propter peccata habitantium civitatem, modicum Deus fuerat iratus: propter quod & accidit circa locum despectio:

18. alioquin nisi contigisset eos multis peccatis esse involutos, * sicut Heliodorus, qui missus est à Seleuco rege ad expoliandum ærarium, etiam hic statim adveniens flagellatus, & repulsus utique fuisset ab audacia.

19. Verum non propter locum, gentem: sed propter gentem, locum Deus elégit.

20. Ideoque & ipse locus particeps factus est populi malorum. postea autem fiet focus bonorum. & qui derelictus in ira Dei omnipotentis est, iterum in magni Domini reconciliatione cum summa gloria exaltabitur.

Eodem ann. 3834. Ant. Chr. 170. 21. Igitur Antiochus mille & octingentis ablatis de templo talentis, velociter Antiochiam regressus est, existimans se præ superbia terram ad navigandum, pelagus verò ad iter agendum deducturum propter mentis elationem.

Anno M. 3836. Ant. Chr. 168. 22. Reliquit autem & præpositos ad affligendam gentem: Ierosolymis quidem Philippum genere Phrygem, moribus crudeliorem eo ipso, à quo constitutus est:

(a) Gr. Habebat enim inimicam in cives voluntatem, quod de Menelao videtur dici.

(b) Legit hic interpres μὲν ὁ ἀρχὴν, cum Græci codices nunc omnes habeant μὲν ὁ ἀρχὴν, sceleris principem, nisi malis vertere præfectum My-
sæ, ut xv. πρὸς τοὺς ἱερεῖς infra sumitur cap. 12. v. 2. aut cum

25. Qui cum venisset Ierosolymam, pacem simulans, quievit usque ad diem sanctum sabbati: & tunc feriatis Iudæis arma capere suis præcepit.

26. Omnesque qui ad spectaculum processerant, trucidavit: & civitatem cum armatis discurrens, ingentem multitudinem peremit.

27. Iudas autem Machabæus, qui decimus (c) fuerat, secesserat in desertum locum, ibique inter feras vitam in montibus cum suis agebat: & scæni cibo vescentes, demorabantur, ne participes essent coinationis.

Joseph. 12. Antiq. c. 7. legere μαρτύριον collectioni præfectum. (c) Sic 1. Petr. 2. 1. ὁ ὄψωνος ὁκταῦνον Noë. Gallicè dicimus, luy huitieme, luy dixieme; Hispanicè verò el octavo, y el decimo.

Per duces à rege missum Iudæi à lege Dei arcantur, templumque fadissime profanatur, & Iudæi etiam per varias regiones dispersi ad idolorum coguntur sacrificia: describitur duarum mulierum supplicium eò quod filios suos circumcidissent; sabbatumque celebrantes concremantur: ostenditur tamen hac afflictio non esse Dei deferentis, sed suos corripientis: egrægius Eleazari senis martyrium nolentis porcinis vesci carnibus, nec id simulare.

1. Sed non post multum temporis misit rex * senem quandam Antiocheum, qui compelleret Iudæos ut se transferrent à patriis, & Dei legibus:

2. contaminare etiam quod in Ierosolymis erat templum, & cognominare Iovis Olympij: & in Garizim, prout erant hi, * qui locum inhabitabant, Iovis hospitalis.

3. Pessima autem & universis gravis erat malorum incurio:

4. nam templum luxuriâ, & comestationibus Gentium erat plenum, & scortantium cum meretricibus: sacratisque ædibus mulieres se ultrò ingerebant, intrò ferentes ea, quæ non licebat.

5. Altare etiam plenum erat illicitis, quæ legibus prohibebantur.

6. Neque autem sabbata custodiebantur, neque dies solemnes patrii servabantur, nec simpliciter Iudæum se esse quisquam confitebatur.

7. Ducebantur autem cum amara necessitate in die natalis regis ad sacrificia: & cum Liberi sacra celebrarentur, cogeantur hederâ coronati Libero circuire.

8. Decretum autem exiit in proximas Gentilium civitates, suggerentibus Ptolemæis, ut pari modo & ipsi adversus Iudæos agerent, ut sacrificarent:

9. eos autem, qui nollent transire ad instituta Gentium, interficerent: erat ergo videre miseriam.

10. Duæ enim mulieres delatæ sunt natos suos circumcidisse: quas, infantibus ad ubera suspensis, cum publicè per civitatem circumduxissent, per muros præcipitaverunt.

11. Alii verò, ad proximas coeuntes speluncas, & latenter sabbati diem celebrantes, cum indicati essent Philippo *, flammis succensi sunt, eò quod verebantur propter religionem & observantiam, manu sibi auxilium ferre.

12. Obsecro autem eos, qui hunc librum

* Anno M. 3837. Ant. Chr. 167.

* Erant enim peregrini & advenæ.

1. Mach. 1. 63.

* Phrygio illi de quo supr. c. 5. 22.

brum lecturi sunt, ne abhorrescant propter adversos casus, sed reputent, ea, quæ acciderunt, non ad interitum, sed ad correctionem esse generis nostri.

13. Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere, sed statim ultiones adhibere, magni beneficij est indicium.

14. Non enim, sicut in aliis nationibus, Dominus patienter expectat, ut eas, cum iudicij dies advenerit, in plenitudine peccatorum puniat:

15. ita & in nobis statuit, ut, peccatis nostris in finem devolutis, ita demum in nos vindicet.

16. Propter quod numquam quidem à nobis misericordiam suam amovet: corripiens verò in adversis populum suum non derelinquit.

17. Sed hæc nobis ad commonitionem legentium dicta sint paucis. Iam autem veniendum est ad narrationem.

18. Igitur Eleazarus unus de primoribus scribarum, vir ætate provectus, & vultu decorus, aperto ore hians compellebatur carnem porcinam manducare.

19. At ille gloriosissimam mortem magis quam odibilem vitam compléctens, voluntariè præibat ad supplicium.

20. Intuens autem, quemadmodum oporteret accedere, patienter sustinens, destinavit non admittere illicita propter vitæ amorem.

21. Hi autem, qui astabant, iniquâ miseratione commoti, propter antiquam viri amicitiam, tollentes eum secretò rogabant afferri carnes, quibus vesci ei licebat, ut simularetur manducasse, sicut rex imperaverat de sacrificij carnibus:

22. ut, hoc facto, à morte liberaretur: & propter veterem viri amicitiam, hanc in eo faciebant humanitatem.

23. At ille cogitare cœpit ætatis ac senectutis suæ eminentiam dignam, & ingénitæ nobilitatis canitiem, atque à puero optimæ conversationis actus: & secundum sanctæ & à Deo conditæ legis constituta, respondit citò, dicens, præmitti se velle in infernum.

24. Non enim ætati nostræ dignum est, inquit, fingere: ut multi adolescentium, arbitantes Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum:

25. & ipsi propter meam simulationem, & propter modicum corruptibilis vitæ tempus decipiantur, & per hoc maculam, atque execrationem meæ senectuti conquiram.

26. Nam, etsi in præsentī tempore supplicij hominum eripiar, sed manum Omnipotentis nec vivus, nec defunctus effugiam.

27. Quam ob rem fortiter vitæ excedendo, senectute quidem dignus apparebo:

28. adolescentibus autem exemplum forte relinquam, si prompto animo, ac fortiter pro gravissimis ac sanctissimis legibus honestâ morte perfungar. His dictis, confestim ad supplicium trahebatur.

29. Hi autem, qui eum ducebant, & paulò ante fuerant mitiores, in iram conversi sunt propter sermones ab eo dictos, quos illi per arrogantiam prolatis arbitrabantur.

30. Sed, cum plagis perimeretur, ingemuit, & dixit: Domine, qui habes sanctam scientiam, manifeste tu scis, quia, cum à morte possem liberari, duos corporis sustineo dolores: secundum animam verò propter timorem tuum libenter hæc patior.

31. Et iste quidem hoc modo vitæ decessit, non solum iuvenibus, sed & universæ genti memoriam mortis suæ ad exemplum virtutis & fortitudinis derelinquens.

CAPUT VII.

Septem fratrum matrisque eorum ingentia fortissimeque tolerata supplicia, quod porcinis nollent vesci carnibus: & quam constanter regi ob suam crudelitatem ostenderint paratam esse damnationem, & mater suos filios sit exhortata.

1. Contigit autem & septem fratres unâ cum matre sua apprehensos compelli à rege edere contra fas carnes porcinas, flagris, & taureis * cruciatis.

2. Unus autem ex illis, qui erat primus, sic ait: Quid quæris, & quid vis discere à nobis? parati sumus mori, magis, quam patrias Dei leges prævaricari.

3. Iratus itaque rex iussit fartâgines, & ollas æneas succendi: quibus statim succensis,

4. iussit, ei, qui prior fuerat locutus, amputari linguam: & cute capitis abstractâ, summas quoque manus & pedes ei præscindi, ceteris eius fratribus, & matre insipientibus.

5. Et, cum iam per omnia inutilis factus esset, iussit ignem admoveri, & adhuc spirantem torreri in fartâgine: in qua cum diu cruciaretur, ceteri unâ cum matre invicem se hortabantur mori fortiter,

6. di-

Eodem ann. 3837. Ant. Chr. 167. * Scuticis ex taurino corio.

6. dicentes: Dominus Deus aspiciet veritatem, & consolabitur in nobis, * quem admodum in protestatione cantici declaravit Moyses: Et in servis suis consolabitur.

7. Mortuo itaque illo primo, hoc modo, sequentem deducebant ad illudendum: & cute capitis eius cum capillis abstracta, interrogabant, si manducaret prius, quam toto corpore per membra singula puniretur.

8. At ille, respondens patriâ voce, dixit: Non faciam. Propter quod & iste, sequenti loco, primi tormenta suscepit:

9. & in ultimo spiritu constitutus, sic ait: Tu quidem scelestissime in presenti vita nos perdis: sed Rex mundi defunctos nos pro suis legibus in æternæ vitæ resurrectione suscitabit.

10. Post hunc tertius illuditur, & linguam postulat citò protulit, & manus constanter extendit:

11. & cum fiducia ait: E cælo ista poscideo, sed propter Dei leges nunc hæc ipsa despicio, quoniam ab ipso me ea recepturum spero:

12. ita ut rex, & qui cum ipso erant, mirarentur adolescentis animum, quòd tamquam nihil duceret cruciatu.

13. Et hoc ita defuncto, quartum vexabant similiter torquentes.

14. Et, cum iam esset ad mortem, sic ait: Potius est ab hominibus morti datos spem expectare à Deo, iterum ab ipso resuscitandos: tibi enim resurrectio ad vitam non erit.

15. Et cum admovissent quintum, vexabant eum. At ille, respiciens in eum,

16. dixit: Potestatem inter homines habens, cum sis corruptibilis, facis quod vis: noli autem putare genus nostrum à Deo esse derelictum.

17. tu autem patienter sustine, & videbis magnam potestatem ipsius, qualiter te, & semen tuum torquebit.

18. Post hunc ducebant sextum, & is, mori incipiens, sic ait: Noli frustra errare: nos enim propter nosmetipsos hæc patimur, peccantes in Deum nostrum, & dignâ admiratione facta sunt in nobis:

19. tu autem ne existimes tibi impunè futurum, quòd contra Deum pugnare tentaveris.

20. Supra modum autem mater mirabilis, & bonorum memoriâ digna, quæ pereuntes septem filios sub unius diei tempore conspiciens, bono animo ferebat propter spem, quam in Deum habebat:

21. singulos illorum hortabatur voce patriâ fortiter, repleta sapientiâ: & femineæ cogitationi masculinum animum inferens,

22. dixit ad eos: Nescio qualiter in utero meo apparuistis: neque enim ego spiritum & animam donavi vobis & vitam, & singulorum membra non ego ipsa compegi,

23. sed enim mundi Creator, qui formavit hominis nativitatem, quique omnium invenit originem, & spiritum vobis iterum cum misericordia reddet & vitam, sicut nunc vosmetipsos despiciatis propter leges eius.

24. Antiochus autem, contemni se arbitratus, simul & exprobrantis voce despectâ, cum adhuc adolescentior superesset, non solum verbis hortabatur, sed & cum iuramento affirmabat se divitem & beatum facturum, & translatus à patriis legibus amicam habiturum, & res necessarias ei præbiturum.

25. Sed ad hæc cum adolescens nequam inclinaretur, vocavit rex matrem, & suadebat ei ut adolescenti fieret in salutem.

26. Cum autem multis eam verbis esset hortatus, promisit suam se filio suo.

27. Itaque inclinata ad illum, irridens crudelem tyrannum, ait patriâ voce: Fili mi, miserere mei, quæ te in utero novem mensibus portavi, & lac triennio dedi & alui, & in ætatem istam perduxi.

28. Peto, nate, ut aspicias ad cælum & terram, & ad omnia quæ in eis sunt: & intelligas, quia ex nihilo fecit illa Deus, & hominum genus:

29. ita fiet, ut non timeas carnificem istum, sed dignus fratribus tuis effectus particeps, suscipe mortem, ut in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam.

30. Cum hæc illa adhuc diceret, ait adolescens: Quem sustinetis? non obedio præcepto regis, sed præcepto legis, quæ data est nobis per Moysen.

31. Tu verò, qui inventor omnis malitiæ factus es in Hebræos, non effugies manum Dei.

32. Nos enim pro peccatis nostris hæc patimur.

33. Et si nobis propter increpationem, & correptionem Dominus Deus noster modicum iratus est: sed iterum reconciliabitur servis suis.

34. Tu autem, ô scelestè, & omnium hominum flagitiosissime, noli frustra extolli vanis spebus in servos eius inflammatus.

35. non-

35. nondum enim omnipotentis Dei, & omnia inspicientis, iudicium effugisti.

36. Nam fratres mei, modico nunc dolore sustentato, sub testamento æternæ vitæ effecti sunt: tu verò iudicio Dei iustas superbæ tuæ pœnas exolves.

37. Ego autem, sicut & fratres mei, animam, & corpus meum trado pro patriis legibus: invocans Deum maturius genti nostræ propitium fieri, teque cum tormentis & verberibus confiteri quòd ipse est Deus solus.

38. In me verò & in fratribus meis desinet omnipotentis ira, quæ super omne genus nostrum iustè superducta est.

39. Tunc rex accensus irâ in hunc super omnes crudelius desavit, indignè ferens se derisum.

40. Et hic itaque mundus obiit, per omnia in Domino confidens.

41. Novissimè autem post filios & mater consumpta est.

42. Igitur de sacrificiis, & de nimis crudelitatibus satis dictum est.

CAPUT VIII.

Iudas Machabeus, invocato Dei auxilio, post aliquot victorias, Nicanorem, qui certam sibi de Iudæis pollicebatur victoriam, suos primum ad constantiam adhortatus, prosligavit; interfecit de eius exercitu unum cum Timotheo & Bacchide plusquam 29000. ita ut Nicanor solus effugiens prædicaret Iudæos Deum habere protectorem.

Anno M. 383.
Ant. Chr. 166.
1. Iudas verò Machabeus, & qui cum illo erant, introibant latenter in castella: & convocantes cognatos, & amicos, & eos, qui permanerunt in Iudæismo, affluentes, eduxerunt ad se sex millia virorum.

2. Et invocabant Dominum, ut respiceret in populum, qui ab omnibus calcabatur: & miseretur templo, quod contaminabatur ab impiis:

3. miseretur etiam exterminio civitatis, quæ esset illico complananda, & vocem sanguinis ad se clamantis audiret:

4. memoraretur quoque iniquissimas mortes parvulorum innocentum, & blasphemias nomini suo illatas, & indignaretur super his.

5. At Machabeus, congregatâ multitudine, intolerabilis gentibus efficiebatur: ira enim Domini in misericordiam conversâ est.

6. Et superveniens castellis, & civitati-

bus improvisus, succendebat eas: & opportuna loca occupans, non paucas hostium strages dabat:

7. maximè autem noctibus ad huiusmodi excursus ferebatur, & fama virtutis eius ubique diffundebatur.

8. Videns autem Philippus paulatim virum ad profectum venire, ac frequentius res ei cedere prosperè, ad Ptolemæum * duxem Cœlesyriæ, & Phœnicis scripsit ut auxilium ferret regis negotiis.

9. At ille velociter misit Nicânorem Patrocli de primoribus amicis, datis ei de permistis gentibus, armatis non minùs viginti millibus, ut universum Iudæorum genus deleteret, adiuncto ei & Gorgiâ viro militari, & in bellicis rebus experientissimo.

10. Constituit autem Nicânor, ut regi tributum, quod Romanis erat dandum, duo millia talentorum de captivitate Iudæorum suppleret:

11. statimque ad maritimas civitates misit, convocans ad cœmptionem Iudæicorum mancipiorum, promittens se nonaginta mancipia talento distracturum, non respiciens ad vindictam, quæ eum ab Omnipotente esset consecutura.

12. Iudas autem ubi cômperit, indicavit his, qui secum erant, Iudæis Nicânoris adventum.

13. Ex quibus quidam formidantes, & non credentes Dei iustitiæ *, in fugam vertebantur:

14. alii verò si quid eis supererat + vendebant, simulque Dominum deprecabantur ut eriperet eos ab impio Nicânore, qui eos prius quàm cômminus veniret, venderat:

15. & si non propter eos, propter testamentum tamen quod erat ad patres eorum, & propter invocationem sancti & magnifici nominis eius super ipsos.

16. Convocatis autem Machabeus septem millibus, qui cum ipso erant, rogabat ne hostibus reconciliarentur, neque metuerent iniquè venientium adversum se hostium multitudinem, sed fortiter contenderent,

17. ante oculos habentes contumeliam, quæ loco sancto ab his iniuste esset illata, itemque & ludibrio habitæ civitatis iniuriam, adhuc etiam veterum instituta convulsa.

18. Nam illi quidem armis confidunt, ait, simul & audaciâ: nos autem in omnipotente Domino, qui potest & venientes ad-

Anno M. 383.
* Dorymenis filium.

* T. 78
i. Dei vindictam
+ vendebant
super Nicânorem.
† Gr. additur & solum mutabant.